

مروری تاریخی بر
روابط بختیاری‌ها و حکومت

در عصر قاجار

نگارش: آرش خازنی
مترجم: محمود برات‌وند

سرشناسه

خازنی، آرش Khazeni, Arash

عنوان و نام پدیدآور

مروری تاریخی بر روابط بختیاری‌ها و حکومت در عصر قاجار، نگارش آرش خازنی؛ مترجم

محمود پرات‌وند.

مشخصات نشر

تهران: منشور صلح، ۱۳۹۷.

مشخصات ظاهری

۴۲۰ ص: مصور؛ ۵/۱۴x۲۱

شابک

۹۷۸-۶۲۲-۹۹۷۵۱-۲-۱

وضعیت فهرست نویسی

فیا

یادداشت

Tribes & empire on the margins of nineteenth-century Iran, 2009. عنوان اصلی:

موضوع

بختیاری - رابطه با دولت - تاریخ - قرن ۱۳ق.

موضوع

Bakhtiari (Iranian people) - Government relations - History - 19th century

موضوع

بختیاری - وضع اجتماعی - قرن ۱۳ق.

موضوع

Bakhtiari (Iranian people) - Social conditions - 19th century

موضوع

قبایل و نظام قبیله‌ای - ایران - تاریخ - قرن ۱۳ق.

موضوع

Tribes - Iran - History - 19th century

موضوع

امپریالیسم - جنبه‌های اجتماعی - ایران - تاریخ - قرن ۱۳ق.

موضوع

Imperialism - Social aspects - Iran - History - 19th century

موضوع

اسکان ارضی - ایران - تاریخ - قرن ۱۳ق.

موضوع

Land settlement - Iran - History - 19th century

موضوع

اصفهان (استان) - تاریخ - قرن ۱۳ق.

موضوع

Esfahan (Iran: Province) - History - 19th century

موضوع

زاگرس، منطقه - تاریخ - قرن ۱۳ق.

موضوع

Zagros Region (Iran) - History - 19th century

موضوع

ایران - تاریخ - قاجاریان، ۱۱۹۳ - ۱۳۴۴ق.

موضوع

Iran - History - Qajars, 1779 - 1925

موضوع

ایران - سیاست و حکومت - قرن ۱۳ق.

موضوع

Iran - Politics and government - 19th century

موضوع

ایران - روابط قومی - تاریخ - قرن ۱۳ق.

موضوع

Iran - Ethnic relations - History - 19th century

شناسه افزوده

برائوند، محمود، ۱۳۴۳ - مترجم

رده بندی کنگره

DSR۷۲/۳ ۱۳۹۷

رده بندی دیویی

۹۵۵/۹۷۶

شماره کتابشناسی ملی

۵۳۵۴۰۰۴

شناسنامه

عنوان: مروری تاریخی بر روابط بختیاری‌ها و حکومت در عصر قاجار

نویسنده: دکتر آرش خازنی

مترجم: دکتر محمود پرات‌وند

ناشر: منشور صلح

طراح جلد و صفحه‌آرا: سعید شرافتی

ویرایش علمی و مقدمه: دکتر الهام ملک‌زاده

قطع: رقعی

تعداد صفحه: ۴۲۰ صفحه

چاپ اول: ۱۳۹۸

شمارگان: ۵۰۰

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۹۷۵۱-۲-۱

قیمت: ۶۰۰۰۰۰

۷	فلردانی نویسنده
۱۱	سخن مترجم
۱۶	سرنام‌های بایگانی‌ها، مجموعه‌ها و متون
۱۷	مقدمه
۲۱	پیش‌گفتار
۴۷	گفتار نخست / مناطق پیرامونی سرزمین ایران در قرن نوزدهم
۱۱۱	گفتار دوم / شرایط شهر اصفهان و پیرامون آن
۱۵۱	گفتار سوم / جاده‌ای در میان کوهستان
۲۱۷	گفتار چهارم / در نفت‌زار ایران
۲۹۵	گفتار پنجم / نقش بختیاری‌ها در انقلاب مشروطیت ایران
۳۵۳	جمع‌بندی
۳۶۷	منابع انگلیسی
۴۱۱	ضمیمه‌ها
۴۱۶	نام‌نامه

مقدمه

تنوع جزء جدایی ناپذیر و از مشخصه‌های جهان مدرن است. در جهان کنونی زمانی تنوع فرهنگی و وجود هویت‌های قومی متکثر تبدیل به مسئله می‌گردد که بدانیم هم از طرف بعضی حکومت‌ها و هم بخش‌هایی از جامعه جهانی به هویت‌های قومی به عنوان یک مسئله منفی و نامطلوب نگریسته می‌شود که می‌بایست کنترل، جذب و همگون گردند و برخی از جوامع نیز نسبت به برخورد با هویت‌های قومی در یک مسیر در گمی به سر می‌برند. همین نگرش می‌تواند به بروز تعارض میان مرکز و پیرامون و دامن زدن به احساس تبعیض در میان این اقوام بیانجامد. در حالی که برخورد مناسب و درخور با این تنوع فرهنگی و قومیتی و پاسداشتن احترام به آن می‌بایست به جای ستیز و مبارزه با آن در دستور کار دولت‌های مدرن قرار گیرد.

از این رو، یونسکو از سال ۱۹۹۵ یک طرح فرا رشته‌ای تحت عنوان «به سوی فرهنگ صلح» را در دستور کار برنامه‌های خود قرار داد. فرهنگ صلح مجموعه‌ای از ارزش‌ها، نگرش‌ها، رفتارها و روش‌های زندگی است که نافی خشونت بوده و از منازعات پیش‌گیری می‌کند. به این ترتیب که تلاش می‌کند ریشه‌های درگیری را شناسایی و از طریق گفت‌وگو و مذاکره بین افراد، گروه‌ها و ملت‌ها آنها را حل کند. بر این اساس، به منظور برقراری صلح و جلوگیری از گسترش خشونت جوامع می‌بایست فرهنگ صلح را از طریق آموزش گسترش دهند؛ به توسعه پایدار

اقتصادی و اجتماعی کمک کنند؛ احترام به تمامی حقوق بشر را گسترش دهند؛ به دنبال برابری میان انسان‌ها باشند؛ مشارکت مردمی را افزایش دهند؛ به ارتقای درک، تحمل و همبستگی کمک کنند؛ به پشتیبانی از روابط مشارکتی، جریان آزاد اطلاعات و دانش بپردازند و صلح و امنیت بین‌المللی را ترویج دهند.

به درستی، نگرش احترام‌آمیز به تنوع فرهنگی و قومیتی به‌عنوان ابزاری مؤثر در راستای تحقق این اهداف می‌تواند منجر به بهبود رشد شناختی افراد، افزایش درک نژادی و قومی آن‌ها، تقویت حس اجتماعی و مشارکت مدنی در افراد یک کشور با برخورداری از تنوع فرهنگی و قومیتی شود.

از طریق گسترش چنین نگرشی در جوامع می‌توان ملت‌ها را با میراث معنوی و فرهنگی جوامع خود آشنا ساخت و این بهبود رشد شناختی و افزایش درک نژادی و قومی در افراد می‌تواند به خودی خود از طریق ایجاد اعتماد به نفس ملی منجر به تقویت حس اجتماعی و مشارکت مدنی در افراد هر سرزمین شود.

ایران به‌عنوان سرزمینی متکثر و دارای تنوع فرهنگی و قومیتی متشکل از فارس، ترک، کرد، لر، بلوچ، ترکمن، طالشی، مازندرانی، گیلک، عرب و سایر اقوام، همواره با این مسئله روبروست که قومیت یکی از مهم‌ترین مسائل فرهنگی، اجتماعی و سیاسی معاصر آن محسوب می‌شود و نقشی مؤثر در مناسبات دولت و ملت دارد و تا دوران مدرن و حتی در همین دوران چرخه‌ای از تحولات تاریخی ایران همواره بر بنیان همین مناسبات دولت با اقوام شکل گرفته است.

تجربه تاریخی زیست در سرزمین ایران نشانگر آن است که مهم‌ترین عامل تقویت‌کننده صلح در این سرزمین تنوع فرهنگی است. تنوع فرهنگی به این سرزمین خاصیت انداموارگی بخشیده و کلیت پیکری را ایجاد کرده که بدون تعامل و هم‌زیستی و مشارکت تمامی اجزاء آن نمی‌تواند به صلح رسد و از توانمندی لازم برای کارایی برخوردار باشد. در این راستا، پژوهش در حوزه تاریخ

و فرهنگ اقوام در چنین جامعه‌ای می‌تواند از جمله ساز و کارهای عقلایی باشد که می‌بایست با هدف گسترش فرهنگ صلح و ایجاد انسجام و همگرایی ملی از طریق نزدیکی فرهنگ‌ها، ایجاد تفاهم و تعامل میان آن‌ها به منظور هم‌زیستی مسالمت‌آمیز و رفع سوء تفاهم‌های اجتماعی در صدر برنامه پژوهش‌های تاریخی و فرهنگی اصحاب تاریخ و فرهنگ قرار گیرد.

دکتر آرش خازنی، در کتاب حاضر چنان که از نام پژوهش ارزشمندشان پیداست، مروری تاریخی بر روابط بختیاری‌ها و حکومت قاجاریه داشته‌اند. ایشان در این اثر با تأکید بر جامعه مورد مطالعه خود - ایل بختیاری - با نهاد حکومت، روند همکاری رو به فزون گروهی قومی در دل نهاد سلطنت را به مثابه فرایندی تعاملی در گسترش فرهنگ صلح مورد بررسی قرار داده‌اند. ضمن این که نتیجه حاصل از این پژوهش با ارتقای سطح آگاهی‌های کنونی و رهیافت‌های ناشی از پیوندهای قومی و ملی می‌تواند به انسجام و یکپارچگی تاریخی آحاد جامعه به گذشته‌شان منجر گردد که با قلم عالمانه و جستجوگرانه دکتر خازنی به خوبی به رشته تحریر درآمده است. از ویژگی‌های برجسته دیگر این کتاب، ترجمه حرفه‌ای و متعهدانه آقای محمود برات‌وند است که نقش به‌سزایی در انتقال مفاهیم و بهره‌گیری خوانندگان از پژوهش کنونی را موجب شده‌اند. تلاش دلسوزانه و دغدغه‌های متعهدانه سرکار خانم مژگان دستوری مدیر انتشارات منشور فرهنگ صلح، به سامان رسیدن این زحمات را در پی داشت که اینک در قالب اثری مبتنی بر مستندات و منابع ارزشمند از موضوع کنونی به بار نشسته و در اختیار پژوهشگران، مورخان و علاقمندان به مباحث تاریخی و فرهنگی ایران در دوره معاصر قرار گرفته است. سعی شان مشکور باد.

الهام ملک‌زاده

تهران - خرداد ۱۳۹۷